

[Udenrigsministeren]

Der har allerede i indeværende folketings-samling været afholdt flere debatter om en række udenrigspolitiske spørgsmål: atomop-rustning i Europa og atomvåbenfri zone i Norden, bekæmpelse af oprustningen, det europæiske politiske samarbejde, FN's ekstra-ordinære generalforsamling om nedrustning samt debatten sidste torsdag om EF-for-mandskabet. Jeg vil derfor søge at koncentre debatten i dag om en gennemgang af andre vigtige spørgsmål, set i en større uden-ribspolitisk sammenhæng.

I kraft af Danmarks geografiske beliggenhed og vort politiske tilhørsforhold må Øst-Vest-forholdet fortsat betragtes som det mest centrale element i dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik. Det må derfor give anledning til bekymring, at den positive udvikling, som kendetegnede Øst-Vest-forholdet i 1970'erne, i de sidste par år har været præget af åbenbare tilbageslag.

På trods heraf eller snarere netop derfor må regeringen fastholde, at der ikke findes noget alternativ til en fortsættelse af afspændingsprocessen, som den i 1967 blev udfor-met i den såkaldte Harmelrapports dobbelte målsætning: afspænding på basis af tilstrækkelig sikkerhed. Jeg vil tilføje, at det må være en ægte afspænding baseret på parternes lige ret til sikkerhed og repekt for modpartens synspunkter og således, at sikkerheden opret-holdes på det lavest mulige rustningsniveau.

Alle burde kunne enes om, at det først og fremmest gælder om at finde den rette balan-ce mellem den fornødne afskrækkelse og ønsket og behovet for at gribe enhver mulighed for forhandling. Derfor bør vi ikke mindske vore bestræbelser for at bevare den mulighed for dialog mellem Øst og Vest, som er skabt inden for rammerne af CSCE. Det er beklageligt, at udviklingen i Polen skabte så store vanskeligheder for arbejdet på Madridmødet i foråret. Men det er vort håb, at det under mødets næste samling til november vil vise sig muligt atter at få gang i arbejdet med ud-formningen af et slutdokument og dermed give CSCE-processen ny fremdrift. Det er ikke mindst vigtigt for mindre europæiske lande, som herigennem har mulighed for di-rette at påvirke udviklingen mellem Øst og Vest.

Siden militærets magtovertagelse den 13. december sidste år har regeringen med be-kyrning fulgt udviklingen i vort naboland

Polen. De vestlige landes krav til den polske ledelse om at ophæve krigretstilstanden, løs-lade de tusinder af internerede og genoptage en egentlig dialog med den katolske kirke og Solidaritet er desværre endnu ikke blevet opfyldt. Udsigterne til en snarlig forbedring af forholdene i Polen må jeg nok bedømme som dystre. Vi må imidlertid ikke opgive hå-bet om tegn på bevægelse i Polen henimod genindførelse af de borgerlige rettigheder og en videreførelse af reformprocessen.

I den seneste tid har der dog været visse tegn på, at Øst-Vest-forholdet vil kunne ud-vikle sig mere positivt. Dette hænger sammen med en gunstig udvikling i det transatlanti-ske forhold, bl.a. som følge af en forbedret dialog mellem USA og Europa. De folkelige bevægelser på begge sider af Atlanten mod en fortsat atomoprustning skal have deres del af æren for dette forhold.

Af mere markante udtryk for en sådan udvikling kan jeg pege på våbenkontrollfor-handlingerne i Genève mellem USA og Sov-jetunionen om de såkaldte INF-våben, tan-ken om et amerikansk-sovjetisk topmøde, som nu synes at blive en realitet i løbet af 1982, enigheden mellem Sovjetunionen og USA om at indlede forhandlinger om be-grænsninger og nedskæringer af de strategi-ske atomvåben den 29. juni i Genève, USAs holdning på NATO-udenrigsministermødet i Luxembourg, hvor der var enighed om en fortsat fastholdelse af Harmelrapportens to principper om forsvar og afspænding, samt beslutningen om i fremtiden at afholde ufor-melle NATO-udenrigsministermøder med det formål at uddybe de politiske konsultationer inden for alliancen.

Hertil kommer indholdet af præsident Reagans tilbud fra begyndelsen af maj til Sovjetunionen om, uden at stille betingelser, at indlede forhandlinger om begrænsninger i og reduktioner af de strategiske atomvåben. Det er meget positivt, at præsident Bresjnev, uanset en række forbehold vedrørende det amerikanske forhandlingsoplæg, har betegnet forslaget som »et skridt i den rigtige retning« og har erklæret sig enig i, at målet må være væsentlige reduktioner af de strategiske vå-ben på begge sider. Positivt er det også, at præsident Bresjnev i sin tale har uddybet de sovjetiske ideer om fastfrysning og reduktio-ner af de sovjetiske mellemdistancemissiler. Det giver forhåbentlig mulighed for visse